

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

LI. ÉVFOLYAM

Társzerkesztők:
Tóth Lajos,
Sóhajda Mihály,

Felelős szerkesztő:
VATAI LÁSZLÓ

Társzerkesztők:
Mészöly Dezső,
Sárközl János.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
SÁROSPATAK
FŐISKOLA.

MEGJELENIK JÚLIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT.

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 3 P
FÉL ÉVRE 1-50 P
EGYES SZÁM 30FILL.

1936. ÁPRILIS—MÁJUS HÓ.

TARTALOM:

TóthLajos: Ne feledd el pataki diáktestvér...!
Jónás Imre: Tükör előtt. — Rolla Margit: A felemelt arcu ember (Vers.) — Zsuffa Tibor: Kálvin János: a Tegnap és a Ma reformátora. — Sárközl János: Hova? — Vatai László: Legátus. — Vágó István: Kálvin és a kálvinista ember. — Gönczi Árpád: Könyvismertetés. — Sóhajda Mihály: Megszégyenítő betűk. — Sárosi János: Liszt Ferenc. — Nagy Endre: Vaníty Fair. — Vágó István: Csörren az ablak. — Baski József: Útravaló nélkül Ifjúság ne félj, lesz útravalód! K. Olvasóink! Hireink.

Felhívás!

Örömmel értesítjük Kedves Olvasóinkat, hogy a **„Széchenyista Ifjúság”** folyóirat szerkesztőségével megállapodást kötöttünk arra vonatkozólag, hogy lapunk előfizetői megrendelés esetén 1 P-ért megkapják az évenként 10 ívnyi terjedelemben megjelenő folyóiratot. Eddig az 1—2. szám jelent meg, amelynek tartalmából következtethetünk a lap célkitűzéseire, szellemére. A lap szellemét, célkitűzéseit talán a legjobban megvilágosítják a következő megjegyzések: „Széchenyi szelleme, kisebbségi magyar sors, falumunka.” — A legelső szám cikkírói és cikkei: *Marschall Ferenc*: A magyar ifjúság Széchenyi nyomdokán; *Schandl Károly*: Harminczéves kitartás; *vitész Vay István*: Új „kiegyezés” a nemzetiségekkel. *Ölvedi János*: Csehszlovák kolóniák a Csallóközben; *Péter Ernő*: Magyar Tiborcok a Bakonyban; *Hermann Károly*: Filmoktatást a mezőgazdaság szolgálatába; *Kertész János*: Magyar Szoc. Intézet; *Dávid Tibor*: Regőly stb. Könyvismertetés; hírek. — *A folyóirat egyébkénti előfizetése a következő: Jogi személyeknek: 20 P, pártoló tagoknak 4 P, a Széchenyista Munkaközösség tagjainak csoportos rendelés esetén: 2 P. Lapunk előfizetői általunk megrendelve 1—pengőért kapják a lapot.* Rendeljük meg minél nagyobb számmal ezt az értékes cikket tartalmazó, gazdag tartalommal rendelkező új folyóiratot!

Ne feledd el pataki diáktestvér...!,

hogy ebben a márciusban *négyszáz* esztendőös *Kálvin János Institutio*-ja. Hatalmas munkája először adja át a református keresztyén vallásnak rendszeres tanítását, amely az isteni kijelentés zavartalan tisztaságán alapszik. Istennek ez a választott embere a Szentírás egyszerű igazságaival, a tudomány minden ágában széles horizontú ismeretével igazolja hogy nem eretnek és istentagadó az, aki a maga keresztyénségét nem korlátozza Rómára, és elveti a vallást elhomályosító emberi intézményeket. A Soli Deo Gloria elv átit minden fejezetén s végül kimondja a végső konzekvenciát: az emberi lét, az üdvösség, nem az embertől, hanem a szuverén Uristentől függ. — Aki valaha is csak egy részt olvasott az Institutióból, azt megérinti, hatalmába keríti az az erő, mély meggyőződés és öntudatos hit, mely árad belőle.

Ha azt akard, hogy ref. keresztyénséged szintje emelkedjék hited erősödése és keresztyén világnézeted öntudatosulása által, vedd fel vallásos olvasmányaid közé a négyszázéves korában is élvezetes, friss és aktuális tartalmú Institutiót s olvasd nagy szeretettel!

... , hogy a Trianon XVI.-ik évében élő magyar ifjúságra kemény feladat vár a jövőben. Énrám, Terád és mindnyájunkra. Ezért a jövő feladatainak eredményes elvégzése érdekében komolyan készülünk kell a munkára. E kilátástalan jelenben legfontosabb a jövőbe vetett reménység töretlen megtartása. Nem szabad, hogy munkakedvünk megfogyatkozzék! Sőt a megnehezedett viszonyok fokozott nyomása szorítson több igyekezetre, annál is inkább, hiszen a legképzettebbeknek szokott legnagyobb esélye lenni az érvényesülésnél. A már széltebben kipattogzó rügyek életteljes nekiindulása, serkentsen mindnyájunkat élénkebb ritmusú, nagyobb kedvvel, szeretettel és felelősséggel végzett munkára. Ne legyenek közöttünk szégyenszemre meghúzódó öreg fiatalok, ifjú szkeptikusok.... Nézzünk szembe bátran a jövővel úgy, mint akiknek *van reménysége*, mint akik hiszik rendíthetetlen hittel, hogy nekünk igen is *van* elvégezni valónk ebben az országban és ebben az egyházban, amelybe Isten kifürkészhetetlen jótetszése rendelt bennünket.

Tóth Lajos IV. é. hh.

TÚKÖR ELŐTT.

A föld örökségül bírása.

„Boldogok a szelídek, mert örökségül bírják a földet.

Ebben a versben adja Jézus a mindenkori gazdasági krízis megoldását, amelyet ritkán magyaráznak szelídlelkűség hiányával. Érdekes megfigyelni azt, hogy Jézus boldogságot tud megállapítani ott, ahol az már emberileg eleve ki van zárva, mert a tülekedő robot, amely betölti az emberek életét, ősellensége a szelídlelkűségnek.

Rosszhiszeműleg úgy is fel lehetne fogni ezt az ígét, mint amelyben az ügyefogyottakat, a mindig balkezeseket vígasztalja Jézus, annál is inkább, mert fel lehet tételezni azt, hogy hallgatóságában nem igen voltak képviselve a zsidóság „pénzemberei“, de annál inkább nagyobb számmal azok, kiket kihasználtak, talán éppen a kegyetlen adóستörvénnyel.

De mégsem ezeknek, vagy legalább is ilyen igényeket kielégítően szól ez az ige. Valahogy sokkal inkább égőbb magasság levegője érzik ki belőle. Egyáltalában nincsen rögszaga, bár a földről van szó, mint örökségről.

Ez ige titkának archimédesi pontja az „örökségül“ szóban rejlik, amelynek tárgya ez a föld, amelyen küzködünk, amelybe vetünk, amelyen aratunk; a röghöz földről van itt szó, a röghöz tapadó minden veritékezéssel együtt, amely föld azonban mégis Isten országává válhat, ha azt örökségül bírják a szelídek. Ime a szelídség, mint kapcsoló pont a föld és Isten országa között: általa lesz a föld Isten országává: így lesz a föld örökséggé. Az első emberpár esete után itt mutatja meg Jézus az embernek a földbe, mint örökségbe való rehabilitációját. A földet bírni csak örökségképpen lehet, a földnek minden más birtoklása bitorolás, amely ezért minden biztosságot nélkülöz; rettegéssel való bírás, mert olyasmit tulajdonítunk magunkénak, amihez nincsen semmi jussunk, mert hiányzik az alapfeltétel hozzá: a szelídlelkűség, amely által leszünk örökösökké. A földnek a bitorolása rabszolgáivá tesz minket a földnek a vele járó állandó gond által: amely pedig semmiképpen nem mondható boldogságnak. Jézus itt tehát annak titkát mondja meg, hogy hogyan lehet ezt a földet könnyedén birtokolni, hogyan lehet e föld urává lenni és nem rabszolgájává.

Fogják-e a szelídek örökölni a földet? A körülmények azt mutatják, hogy nem. Ma is a legteljesebb ellentét látszik a szelídlelkűség és a föld örökségül-bírása között. Miért mondja hát mégis Jézus? Az igéből világosan látszik az, hogy a föld örökségül-bírása a jövő eseménye, egy új világnak az eseménye, egy új embernek az állapota, amely most a hívő ember számára reménység, amely azonban a valóságnak biztos mozzanatát hordozza magában. Egy olyan reménység, amely a föld felé emeli az embert és izelítőt ad a jövői örökségül-bírásból. Világos az is, hogy csak a szelíd birtokolhatja ezt a reménységet, mert csupán a szelíd ember nem röghöz kötött ember. Ebben nyilvánul a keresztyén élet „bohémisége“. És az a legcsodálatosabb, hogy ebben a bohémiségben úgy jönnek a dolgok össze, hogy a szelíd ember már ebben az életben a föld örökösének mondhatja magát, mert nem süllyed le a föld rabszolgájává a röghöz való nyomorúságos, keserves kapaszkodás által. Ebben a „bohémiség“-ben már

van olyan mozzanat, amely mintegy prelodiumát képezi a föld jövőbeli örökségülbírásának.

Lehetséges az, hogy kifelé ez nem látszik, talán a legtöbb mellőzést a szelíd ember kapja, de ez nem képes felzavarni azt a reménységforrást, amely egykor a valóság folyamává szélesül.

A szelídlelkű ember olyan, mint a gyermek a maga gondtalanságában, mert olyan isteni igazságnak és ígéretnek lett a birtokosává, amit az Isten a „bölcsek“ és „értelmesek“ előtt elrejtett. Biztos abban, hogy gondot visel rá Valaki, aki nek tudta nélkül egy hajszál sem eshetik le fejéről.

Az igének tanítása tehát ez: A boldogság forrása a föld örökségülbírása, amely eschatológikus valóság, amely azonban már ebben a földi életben is megszakítja a földiség kontinuitását és ha olykor csupán pillanatokban is, de felemel az örökösnek a méltóságába.

— „Boldogok a szelídek, mert örökségül bírják a földet.“ —

Jónás Imre III. é. hh.

A FELEMELT ARCU EMBER.

Dr. Mátyás Ernőnek, a sárospataki theol. akadémia
nagyfőosztályi igazgatójának ajánlom tanítványi
szeretettel.

Valaha régen Kálvin János mondta:
az állat úgy jár előrehajolva,
s a földre néz, mert Isten így akarta,
de az embernek felemelt az arca,
hogy eget, földet értse és szeresse
s tekintetét a csillagokra vesse.

Testvérem! Én most legjobban szeretném
a két kezedet a kezembe venni
és olyan halkán, hogy csakis Te értsed,
elmondani, hogy tegnap este lépted
előttem vitt a csendes Dunaparton
— én láttam mélyen meghajtott fejed.
Ne haragudj, ha bevallom neked,
azóta minden titkodat tudom.

Esteledett. — Az őszi színeket
figyeltem ép a messzi égnek alján.
Az erdőt, — (mely mint százszerű csokor
a hegy derekán halkán haldokol) —,
a víz felett a suhanó szelet,
a parti fákat, fáradt levelet
s az őszi égen furcsa fellegek
sötétje közt a kigyult csillagot...

Már épen édes lázba ringatott
a szín, a fény, a hegy, a csillag ott,
s úgy mondtam halkán: Isten, Istenem,
De jó, hogy üres mind a két kezem,
hogy nincsen autóm, fényes palotám,
a bankároknál pénzem, valutám,
hogy nem bánt gőg, rangsegélyb dőre óhaj,
s hogy nincsen gondom semmi földi jóval:
de van két látó, tiszta mély szemem
— s van néha perc, mely szépséget terem,
mikor ujjongva égre emelem!

Már épen édes lázba ringatott,
a szín, a fény, a hegy, a csillag ott
... mikor megláttam meghajtott fejed.
... Lassan lépkedtél, mintha iszonyú
gondok sötétjét vonszolnád magaddal
és földre néző, elborult szemed
tele volt könnyel, váddal és panasszal.
... Úgy sajnáltam, hogy nem ismertelek,
hogy gátat vert a sok kis földi törvény
és nem nyujthattam feléd kezemet.

Szerettem volna fejed felemelni
s az őszi fákat megmutatni néked:
hogy állnak fosztott, égrenyujtott karral,
s hogy alszik bennük a jövődő élet.
A hegyeket is megmutattam volna,
a kék vizet, a felhők furcsa rajzát
és fent a fényes égi csillagot,
hogy megláthasd az Isten messzi arcát.

Megláthassad és elfelejthess érte
a földre sujtó gondok szörnyű súlyát.
Hadd legyen szíved szépséggel rokon,
ámulj a fákon, csillagsorsokon,
ne járj sötétben és ne riadozz,
szívedben zengjen tiszta égi húr:
„Ne félj te föld! Örvendj és vígadozz,
mert nagy dolgokat cselekszik az Úr!”

Ne felejtse Testvér:
embernek azért felemelt az arca,
hogy eget, földet értse és szeresse,
s tekintetét a csillagokra vessen!

ROLLA MARGIT.

Kálvin János: a Tegnap és a Ma reformátora.

Talán kissé elavult közlekedési eszköz manapság Wells híres „időgépe“, mégis ezt a járművet kell igénybe vennünk ahhoz, ha a korlátokba ütköző emberi ésszel néhány perc alatt be akarjuk repülni az *Institutio* megjelenésétől napjainkig eltelt négyszáz év levegőegét.

1536—1936! Mindössze néhány perc ez a négy század „sub specie aeternitatis.“ Ennyi idő alatt milyen sok emberi alkotás született és halt meg, még az emlékezet számára is!

Am Arany Jánossal együtt valljuk, hogy

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dus élte kincsét, ámbár napja mul;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul!...“¹

Épen így éltető eszme Kálvin János is, az Istentől az anyaszentegyház megtisztítására, védelmére rendelt reformátor.

Bizonyos, hogy Kálvin ma és tegnap és holnap egyaránt a történelem egyik legnagyobb személyisége, akinek lelke „...abból a mennyei aranyból volt egy darab, — Doumergue szerint — amelynek az a rendeltetése, hogy majd egykor ott ragyogjon a János látta új Jeruzsálem misztikus kövei között...“²

Kálvin személyisége minden rágalom, minden megbélyegzés és kigúnyolás, minden racionalista elkritizálás ellenére is „kinő minden emberi pártkeretből, kinő a nemzetiségi korlátok közül és a keresztyénség elsőrangú tényezőjeként hatol bele még évszázadok múltán is a jelenbe és hosszú jövőndőkbe.“³

Bármilyen „epitheton ornans“-okkal illessük Kálvint, hogy ő az „ész-ember mellett szív-ember is“, vagy hogy ő „évszázadokat hordozó Atlas“⁴, bármilyen rágalmak ériék is ezt az egész életét Isten dicsősége szolgálatába állító genialis embert: őt, akit ellenségei úgy emlegettek, mint a „legirgalmatlanabb képfaló“,⁵ a „genfi pápa, a száraz és merev szellemű, késhegyig logikus és intellektuálista Kálvin“,⁶ — aki „minden szívbeli melegségnek hijával volt“, az „eretnekégető“, a „muzsákat a világból kikorbácsoló“⁷ reformátort Béza Tódor szerint „soha a gonoszok nem hallgatták úgy, hogy ne reszkessenek tőle, sem a jók úgy, hogy meg ne szeressék.“⁸

¹ Arany J.: Széchenyi emlékezete.

² Doumergue E.: Kálvin jelleme; ford. Révész I. dr. Bp. 1922. 24. o.

³ U. ő i. m. előszava.

⁴ Közlöny LXVI. évf. 7. sz. Debrecen. Szabó G. cikke 3—7. o.

⁵ Közlöny LXVI. évf. 7. sz. Debrecen. Szabó G. cikke 3—7. o.

⁶ Doumergue: i. m. 64. o. — Douven O. szavai

⁷ Közlöny i. száma: Szabó G. cikke után.

⁸ Doumergue: i. m. Béza Kálvin felett mondott gyászbeszédéből.

Ennek magyarázata pedig abban keresendő, hogy Kálvin János, amint róla klasszikus jellemrajz-írója: Doumergue megállapítja: „bár a legtúlzottabban tanította az ember gyökeres romlottságát, mégis halálosan gyűlölve a stoikus lelki keménység embertelen bölcséletét, erélyesen követeli a könnyek jogát”,⁹ tehát a szívhez szólt, a lélek kapuját zörgette meg szavaival, hirdetve, hogy „Istennek olyan gyermekek kellene, akiknek ismeretük is van Istenről”,¹⁰ hogy „egészséges ismeret az, ami egészséget ad, ami igazán táplálja a lelket”,¹¹ hogy eretnek csak az, aki „az üdvre legnagyobb mértékben szükséges” hitcikkeket tagadja,¹² hogy „előbb fordul fel a világ ezerszer egymásután, hogysem csak egy is elveszhetnék az Isten választottai közül, akiket Ő igazán magához kapcsolt.”¹³ Az isteni gondviselésbe vetett hit, az Isten kegyelmes voltáról vallott meggyőződés, a Lélek ereje által űzött heroikus munkálkodás tették Kálvin Jánost a Tegnap reformátorává, akinek lelkében egy „zúg sem volt az Isten elől való elbuvársra”,¹⁴ akinek gondolkozását „talán egy gótikus ívhez lehet hasonlítani”,¹⁵ melynek két íve felfelé, az égre törekszik, magával ragadva az isteni igazság után sóvárgó, az evangélium világosságától megfosztott, középkori sötétségben bujdosó lelkeket.

De nemcsak a XVI. századnak volt Kálvin János „nagy tanítója”,¹⁶ nemcsak a Tegnap emberei voltak elzárva az Istenhez vezető úttól. A Ma épen olyan akadályokat gördít a lélek szárnyalása elé, mint a középkor romanizmusa. A múlt század végén virágzó racionalizmus, a világháború szörnyű rombolása, a háború utáni *dekadens korszellem* a Ma emberének új ébredését eredményezték.

Igen, Kálvin János a Má-ban is élő reformátori személyiség, akit Isten ma is odaállít „választóvíz” szerepében az egyház és az egyházi élet fölé. Kálvin „akarva, vagy akaratlanul... atyjává lett a modern teológiának.”¹⁷

Barth Károlyék teljesen Kálvin teológiáját hirdetik az „ad fontes” elv alapján. És ez a „tisztá” forrásból merítő teológiai tudományosság felserkenti az egyház stagnáló életét is: új hitéletet teremt a sok csalódásba belefásult, a modernség ezerféle raffinériájától megcsömörlött emberi lélekben. Jóllehet, Kálvin János, a „*tapasztalat teológusa*”,¹⁸ napjainkban is „egyesekre visszataszítólag, másokra meg csábító vonzóerővel hat”,¹⁹ mégis a Ma egyháza a *szenvedések egyháza*, a nincstelenség, a kishitűség egyháza, szüksége van tehát Kálvinra, aki a „keresztet hordozó egyházaknak volt a reformátora s arcán ott volt a sápadtsága, lelkében ott sajtott a szenvedése mindazoknak, akik a keresztyén világban vértanuhalált haltak az evangélium ügyéért.”²⁰

Kálvin reformátori szellemének vezérlésével igyekeznünk kell a *tiszta evangéliumi egyházi élet* kialakítására. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha Kálvin Jánost nem csupán magasztaljuk, hanem útmutatásait követjük. Szerinte az „*egyház akkor is megvan, ha látszólag elveszett!*” Nem emberektől, hanem az evangéliumból tanuljuk meg, hogy manapság sem felesleges az Egyház, hogy *szeretetmunkáinkkal és egyházfegyelmzésünkkel* lehet gyógyítani az egyház bajait, a házassági válások’ a munkanélküliség, a család és az ifjúság védelmének kérdése mind

⁹ U. ö. i. m. 39. o.

¹⁰ U. ö. i. m. 33. o.

¹¹ Kálvin: Kommentár Tit. 2:1-hez.

¹² Doumergue: i. m. 55. o. 2. j.

¹³ U. ö. i. m. 85. o.

¹⁴ Kálvin: Opera XXXIII. 27. l.

¹⁵ Doumergue: i. m. 53. o.

¹⁶ U. ö. i. m. 83. o.

¹⁷ U. ö. i. m. 61. o.

¹⁸ U. ö. i. m. 50. o.

¹⁹ U. ö. i. m. 45. o.

²⁰ U. ö. i. m. 76. o.

megoldásra talál Kálvinnál, aki szerint a földi élet minden javait „úgy adta nekünk Isten, hogy azokról egykor számot kell adnunk.“²¹

Valljuk Kálvinnal: „Még hogyha az egész világegyetem összeomlanék is, a mi szilárdságunknak akkor sem volna szabad megínognia, annál kevésbé megdőlnie!“²²

De a Ma egyházának reformációja is csak „*soli Deo gloria*“ történhetik!

Zsuffa Tibor IV. é. teológus.

HOVÁ?

*Szövegetem az álmok fonalát,
Hogy így lesz, úgy lesz évek múlva majd,
Az élet nagy szürke, sötét világában!*

Született!

Létrehozta a szeretet, a szerelem, az életrehívás nagy öröme. Jött, mert hívták, mert várták, mert jövőt jósoltak neki, mert kellett, hogy megérkezzen.

Jött, mert kopogtatott, hivatlanul, nem várt vendégként, mert megnyitotta az ajtót. Nevelték gonddal, féltő szeretettel, reménységgel, odadással, mert jövőt jósoltak neki.

Gondozták mert volt, mert nincs „Taigetos“, mert ha van, hát legyen.

Járatták iskolába, tanígtatták, hogy beérkezzen, hogy megérkezzen, hogy büszkeség, hogy reménység legyen. — Hogy ne legyen rá gond — majd.

Eltelt az idő, kapuban vannak a hívott, vagy hivatlan vendégek, lépnek, hogy átlépjék a küszöböt, hogy kilépjenek, — az életbe, — amely annyi rejtelmet tartogat számukra. — Ott állanak a kapu előtt.

Rózsaszín fátyol takarja, átlátni rajta, de nem tiszta, csak kontur a kép, amely mögötte van.

Messze — messze két pár ölelő kar vár a kilépőkre, mindkettőnek tárva a karja, mosolyra derült az arca, várja — várja a kilépőket.

Cudar, sárga, dermedt kéz az egyik. Vigyorgó képpel nyújtja minden ízében ropogó, száraz, reszkető karját a közeledő felé. Hej, de kevés jót ígérhet ez az ölelő kar!

Fehér, gömbölyű, telt kéz a másik, rózsás újakkal, rózsaszín kendővel. Integget, mosolyogva hívja a közeledőt. De sok szépet és jót ígérhet ez annak egy életre, akit megölelhet.

Akadály van mindkettő előtt kifeszítve, vajjon melyik hová esik, melyik kéz kit ölel át?!

Cudar jövő! Mondd, mit tartogatsz a kilépők számára? Vond le azt a rózsaszín fátyolt, nyisd meg kapudat, mutasd meg száz szinedet, szakítsd szét az akadályt. Olyan sok rólad a hír, olyan különböző, olyan csalóka, olyan dermedtő!

Tudom, hogy mind-mind hazudnak nekem.

S az álmok világa csak álom marad!

²¹ Kálvin: Institutio III. 10, 6.

²² Kálvin: Commentar, 2. Tess. 2: 14.

Festnek rózsaszínnek, festnek zöldnek, festnek fehérnek, festnek feketének —
és mit tudom én minek.

Nyisd meg délibábos száz színedet, még mielőtt kilépnének az ifjak! Mutasd meg melyik az egyenes út, melyik a tiszta ösvény!

Ifjú, melyik a téged váró ölelő kar, melyik a te útad, melyik a te ösvényed?

Készülj ifjú nemzedék, hogy visszaölelhess, hogy visszanevelhess, hogy légy, mert lenned kell!

Sárközi János V. é. tan. növ.

LEGÁTUS.

A legátus féllábszárig felgyűrt csikos nadrágban, fekete félcipőben dagasztotta a sarat. Pincsének fekete kerekességét bámulva nézte néhány gyerek. Egy négyéves ijedtszemű csöppség félve húzódott el a tekintélyes úr elől, aki úgy látszik senkit sem szándékszik észrevenni, annyira el van merülve gondolataiban. Ijedtében egy dicsértesséket köszönt neki, a legátus azonban homlokösszeráncolva ment tovább. Igyekezett a parókia felé.

Hirtelen vad hangok ütötték meg a fülét. Csúfondárosan, ijesztő tisztsággal hasították keresztül a hangok a vakító napsütést. A legátus megütközve kapta fel a fejét. Körülnézett. A földön vastagon fekete sár, de a feje fölött ragyogó kék égen úszó nap nyújtogatta hosszú, tapadó sugarait a sápadt emberarcok felé, hogy pirosra csókolja őket. Béke látszott mindenütt, csak a tulsó utcavégen igyekezett valaki hangos torokkal igazolni, hogy mégiscsak díszharmonia a világ lényege.

Megbotránkozva ment tovább. Faluról elszakadt városban élő lelke nehezen vette a súlyos szítkokat, amit Pap Miklós szórt életepárja fejére.

Néhány lépés után a ház elé ért. A ház ajtóban szapora szóval perelt egy csúnya, púpos asszony. Az udvar közepén pedig ingujjban, papucsban morgott az ember. Jajgattak az asszony szavai:

— Még te beszélsz. te világcsúfsága, jaj, hogy ilyen sorsra kellett jutnom.

A gazda ebben a pillanatban lehajolt, felkapott egy löcsöt, nyilván azzal a szándékkal, hogy az asszonyhoz hajítja, de csak az előtte ugráló kutyát vágta úgy fejbe, hogy egy hang nélkül kinyúlt. Lábaik szomorúan nyújtotta a világ négy tája felé, farkával pedig mereven az utcára mutatott. A teste egy darabig még finoman remegett. A gazda dühösen nézte a rezgést, szerette volna széttaposni a döglődő állatot. Majd megint az asszonyra gondolt. Hát persze, hogy ennek is az asszony az oka. Dühösen megfordult, hogy a dermedten álló asszonyba valami kárt tegyen. Fordulás közben észrevette a legátust, aki az alacsony kerítéssel keresztül csodálkozó szemmel nézett befelé. A gazda meghökkent, karikára tárgult szemmel bámult. Levegőben maradt karjával megdörzsölte a szemét. Később néhány lépést tett a legátus felé, érthetetlen hangok törtek elő a torkából, majd köszönés nélkül, halálsápadt arccal bement az istállóba.

A legátus nagyot nézett. Nem tudta mire vélni a dolgot, a gazda hirtelen hangulatváltozását. Hiszen ő csak egy legátus. Az asszony már szapora szóval köszönt neki, de ő felelet nélkül igyekezett tovább a parókia felé.

Másnap reggel szokott rendben gyülekeztek templomba a hívek. A legátusról beszéltek. Aki már látta az dicsérte, hogy szép szál ember. Aki még nem látta, az igyekezett megtudni róla valamit. De mégis a hangja a fontos, mert a szó teszi a papot. Pap Miklóst valami bánthatta, mert nemcsak külsejére volt kíváncsi a legátusnak, hanem mindenkitől azt kérdezte hová való és hogy hívják? Persze nem tudta senki.

A templomban le nem vette volna róla a szemét. Úgy látszik külön figyelte minden mozdulását, arcának minden vonását emlékezetébe igyekezett vésni. Soha még úgy prédikációra nem figyelt, de csak hangokat hallott. Az ima közepén lehunyta a szemét, de arcának feszült értelme elárulta, hogy nem alszik. Arcának cserepes barnaságán keresztül is áttetszett a sápadtság. Az ajka meg-meg remegett. Furcsa volt az egész ember, de a legátus nem vette észre.

Templomból kijövet megállt közvetlen az ajtóban. Megfogta a papot, mielőtt még valaki szóba állhatott volna vele. Most már végérvényesen megtudta, hogy ki a legátus és hová való. Mikor meghallotta mégjobban belesápadt. Hümmögött vagy hármat. Nagyon ügyefogyott, szinte gyermeki volt a nyugalmát vesztett paraszt-ember. No ez is berugott állapotba meg magában a pap, pedig még csak az ünnep elsőnapjának délelőttjén tartunk. Azután sorba kezeltfogott a presbiterekkel.

— Követ úrnak nagy hódításai vannak — tódította meg ebédkor — szinte megbabonázott néhány embert. Igaz, hogy részegek voltak — tette hozzá csendes gúnnyal.

A legátus elnézett a feje fölött, a pap meg tovább beszélt:

— Pap Miklós érdeklődött maga után.

Unta a dolgot, de azért megkérdezte illendőségből, hogy ki az a Pap Miklós?

— Leggazdagabb ember a faluban, a háború alatt bejárta fél Európát. Sokat látott, de mindig számárságokon törli a fejét. A parasztot akarja minden áron megváltani, de az egyházi adóját már évek óta nem fizeti meg. Különbön majd megismerkedik vele követ úr, pátenst kell hozzá vinni.

A legátust most már kezdte érdekelni az ember, aki kérdezősködött utána. Ugyan mit akarhat tőle? Nem ment ki a fejéből sehogysem.

Egész délután hordta a pátenst. Feje kicsit megszárdult a szokatlan mennyiségű bortól, mikor az utolsót kihúzta a zsebéből, hogy bemenjen vele Pap Miklós házába. Kicsit félve nyitott be a kapun, nem az agyonütött kutyától rettegve ugyan, hanem mert visszaemlékezett a tegnappdélelőtti csúnya veszekeedésre. Szépen butorozott szobában találta magát. Az asztal fölött fényes csillár alatt égett egy petróleumlámpa. Hatalmas lángot vetett, hogy minden sötétséget kiűzzön a szobából a fekete éjszakába.

Fehér asztal mellett, boros poharak között, szemével a végtelenbe révedve ült a gazda. A belépő legátust nem vette észre, legalábbis szeme rebbenéséről, keze mozdulásáról nem látszott. De mielőtt az a meglepetéstől szóhoz jutott volna hellyel kínálta meg. Szónélkül emelte poharát. Arcizmainak rándulása parancsolólag kényszerítette a legátust, s ő is ivott. Furcsa borzongás szaladt végig a hátán, mikor belenézett ennek az embernek a szemébe. Azután nem

történt sokáig semmi, csak kitartóan ittak. A legátus vagy kétszeri próbálkozását a szóhoz jutáshoz Pap Miklós szemöldökének rándulása erélyesen utasította vissza. Végre ő kezdett beszélni. Szavaiból a puszták ereje érzett, beszédjéből huszadik ősapja szavai csengtek. A legátus beleszédült mesemondó hangjába. A régebbi hortobágyi életéről beszélt. Majd hirtelen átcsapott más témába.

— Látja öcsém, maga az én fiam lehetne.

A legátus csodálkozva kapta fel a fejét.

— Látja nekünk semmi sem sikerül. Suhanc koromtól kezdve, mikor ott hagytam Dorogmát a hortobágyon éltem tíz évig. Vesződttünk a szilaj marhával, déli pihenéskor néztük a semmit, este meg a csillagokat. Vérem mindenem a pusztához kötött, mégis elmentem béresnek a faluba.

— Ott sem éreztem magamat jól. Fél emberek vagyunk már mi öcsém, se itt, se ott, kikoptunk mindenünnen. De azért csak elkapott engem is a föld, dolgoztam, mint egy barom, inamszakadtáig.

— Most jön a parasztrehány öcsém, amit sokan nem hisznek el. Szerelmes lettem, házasodni akartam.

—Először nem tudtam földjébe-e, magába vagyok-e szerelmes. Azután már tudtam.

— De kidobtak, mert paraszt vagyok. Földnélkül se adták. Pedig ők se voltak mások, mint parasztok. Lecsúszott nemes urak, de most parasztok. Nekik se volt többjük, mint más gazdának.

Erősen ivott. Értelmes, csillogó szemeit lassan elborította a vér.

— Azután elvettem egy tehenet, sok földje volt. Első gazda lettem a faluban.

Hangosan felkacagott:

— Az asszony cselédje.

— Most nem vagyok józan öcsém, de jobb is részegnek lenni. A paraszt még úgy sem mondott igazat, csak mikor részeg volt, akkor is mindig bevették a fejét.

— Bíró is voltam öcsém, mikor senki sem merte elvállalni, akkor Pap Miklós mert bíró lenni. Igaz, hogy túltem érte két évet. De az asszony közben csak nem pusztult el — motyogta most már magának. Gyerek nélkül pusztított el engem.

Egy poharat úgy tett le a többiek közé, hogy menten levált a feneke. A boroskancsót két kézre kapta és az alján lötyögő bort kiitta mind egy cseppig. Zavarosan, bután körülnézett. Álkapcsai mereven szólásra tágultak, szinte hörögte a szavakat:

— Hej Faragó Eszter, Faragó Eszter . . .

Lásson előrecsuklott, homloka nagyot koppant a boros asztalon. A részeg ember hatalmas testét görcsösen rázta a sírás.

A legátus, mintha megszúrták volna úgy pattant fel az asztal mellől anyja nevének említésére. Kezefejét végighúzta gyöngyöző homlokán, világosság kezdett derengeni agyában. Hiszen az ő anyja volt karcagi lány, Faragó Eszter.

A lámpa ebben a pillanatban hatalmasat lobbant, majd halk sercegéssel kialudt. A legátus szédülő fejjel támolygott ki a sötétben. Az udvar tulsó végén, a régi házban, vacsora-készítés közben átkozódott a meddő, púpos asszony.

— Jaj, megint iszik az a gazember. Elissza minden vagyonomat, pedig

még egy kutyát sem hozott a házba. Hogy az Isten nem szakassza rá a magas-
ságos menyboltozatot

A legátus futva menekült ki az udvarról s elszoruló szívvel igyekezett a
parókia felé.

A pap rögtön észrevette arcszíne változását, szavai furcsa csengéséből látta,
hogy valami történt vele.

— Mégis csak van szíve a parasztnak is Nagytiszteletű úr, — kezdte a
legátus vacsora után. Elmondott mindent, amit elmondhatónak tartott. — A föld
barma érezni is tud.

— Mondtam már magának tegnap, hogy ez a Pap Miklós nem normális
ember.

— De hiszen bíró is volt.

— Bíró volt nyavalya, — fakadt ki a pap. Bolond volt azért vállalta el a
bírósgot, most már csendes ember, csak a púpos feleségével veszekszik mindig.
Most se sok jót nézek én ki abból, — fejezte be a beszélgetést a pap.

Lassan nyújtózkodva kelt föl a bőrkarosszékből, hóna alá fogott egy köny-
vet és ott hagyta a legátust egyedül. Az ajtóból még visszaszólt:

— Holnap kétszer fog végezni követ úr, úgy készüljön rá.

A legátus felállott és kinézett a sötétségbe. Odakint csúnya szél szaggatta
a házak tetejét. Messzire valahol rosszatsejtőn egy kutya vonított. Az ő lelkében
még nagyobb szelek fujtak, örökké töprengő, háborgó valóját még jobban fel-
kavarta a történet. Mennyi tragédia történik a falun, mennyi fájást takarnak az
egyszerű házak. S a lomha időben milyen sok dolog elintéződik a maga módja
szerint. Múlnak a dolgok, halnak az emberek csak az élet zúg tovább, s az
életben ezerszer is megismétlődik Pap Miklós esete. Talán bennünk, talán...

Összszavarodtak gondolatai. csak a süítő szél zúgását s a kutya vonítását
hallotta. A kutya vonításában nem volt biztos, lehet, hogy csak a szokatlan sok
bor íz vele hamis játékok. De a szél az biztosan zúg, minden fáját betakaró
hangjai elaltatják az embert.

Ruhástól dűlt végig az ágyon, s a kormot okádó petróleumlámpa, csodal-
kozástól hosszúra nyúlt lángja mellett elaludt.

Vatai László IV. é. hh.

Kálvin és a kálvinista ember.

I.

Ma, amikor a kálvinista világnézet, kálvinista életstílus és „beállítottság,”
sőt a kálvinista öntudat is kezd a mult elkallódott, drága értékeihez tartozni, —
helyesebben, kezdenek nagyon kevesen lenni a *kálvinista* emberek, jó elgondol-
kozni afőlött, hogy milyenek *nem* vagyunk mi, mai kálvinisták. A lejtőről jó
szomorú büszkeséggel visszanezni a csillogó csúcsra: ott is voltunk valamikor.
Most is ott kellene lennünk. Talán sikerül még visszajutnunk. De csak akkor, ha
meglátjuk, hogy a kálvinizmus nemcsak vallás és nemcsak bizonyos dolgoknak

más: örök ellenzéki szemmel való nézése, nem „negatív keresztyénség“, mint amivel vádolni szoktak minket, — hanem tudomány és világnézet is, életstílus, pozitív és aktív keresztyénség, erő, hit és *istenes élet*. Hogy a kálvinizmus a gyakorlatban kezd „csak“ vallás, csak felekezeti lenni, még nem lenne baj. De baj az, hogy kezd olyan vallást jelenteni, ami nem sokkal több, mint vasárnapi prédikáció hallgatás, úrvacsora vétel, kakasos tornyú templom, autonómia és presbiteri gyűlés. — Mennyire nem ez a kálvinizmus! Nem bizonyos időközben és időpontban, szükség szerint űzött vallásosság, nem kegyességi mód, nem a hétköznapi élettől elhatárolt vallásos élet, hanem *keresztyén életfolytatás*, amelyben az egész ember egész életét Krisztus szolgálataiba állítja. — Amint Tavaszy Sándor írja: „A kálvinizmus a keresztyén univerzalizmus vallása, mert a világ és az élet egyetlenegy területét sem tekinti közömbösnek az Isten akarata szolgálata szempontjából, hanem a világ és az élet minden területét feladatnak tekinti, amelyet az Isten dicsőségére kell megoldania, hogy Krisztus legyen az Úr mindenekben.“¹

Tehát óriási az eltérés a kálvinizmus eszmei tartalma és a gyakorlati kálvinista élet között. Fgyik főoka ennek egészen biztosan az, hogy Kálvin a kálvinista ember életében egészen háttérbe szorult. Így tulajdonképpen ennek a meditációnak a címe is paradox, mert majdnem el lehet mondani, hogy Kálvin és a mai átlagos kálvinista ember között alig van közvetlen kapcsolat.

II.

Hiszen igaz az, hogy mi épen azért vetjük el az ember-kultuszt, mert kálvinisták vagyunk. Egyedül Istené a dicsőség. Sokkal inkább szeretjük hallani a református keresztyén, mint a kálvinista elnevezést. Dehát szégyen-e az, hogy volt egy nagy emberünk, Szentlélektől ihletett tudós, sohasem fáradó aszkéta, magasságokba és mélységekbe látó próféta, aki mindent az Ige fényében látott és keresett és aki egész Istentől megáldott életét Isten dicsőségének szolgálataiba állította, mert „Istennek engedelmeskedni több, mint az élet“.² Szégyen-e magunkat kálvinista keresztyéneknek nevezni? Szégyen-e megismerni minden kálvinista embernek Kálvint. Kétségek, vergődő hitetlenkedések között szégyen-e az ő csodálatosan biztos és megingathatatlan hite által újból rábukkanni az igazságra, újból megtalálni Krisztust?

Legyen távol tőlünk mindenféle Kálvin-kultusz. Egyedül Istené a dicsőség. A kálvinista ember nem „tiszteli“ Kálvint. Különösen nem abban az értelemben, ahogyan katolikus testvéreink tisztelik Máriát és a szenteket, amikor az imádat vádjától akarnak szabadulni. De igenis hálát adunk az Istennek Kálvin Jánosért, akit „Isten felvett azoknak a sorába, akiknek működése által a tiszta evangéliumi tudományt visszaadja a világnak“.³ Ezért kell ismerni a kálvinista embernek Kálvint, az ő életét, működését, munkáját és gondolatait, amely mind Istentől megáldott élet, működés, munka és gondolat. Mennyire fonák dolog az, hogy az átlagos kálvinista ember nem sokkal tud többet Kálvinról, mint néhány tartalom nélkülivé vált szót és néhány sokat hallott kifejezést: reformáció, Genf, Soli Deo Gloria, predestináció. Hány kálvinista presbiter lapozgatott Kálvin hatvan kötetnyi

¹ Dr. Tavaszy Sándor: A kálvinizmus világmisziója. 18. l.

² Kálvin: Opera XII. 562. l. Idézve: A mi örökségünk 163. l.

³ Opera XIII. 18. l. Idézve u. o. 162. l.

munkájából legalább csak egyet? Ki az a kálvinista ember, aki az Írás felé halolva, Isten akaratát kutatva Kálvin írásmagyarázatait hívja segítségül?

Pedig a kálvinista embernek nem lehet biztosabb és hűségesebb vezetője az Isten dicsőségének szolgálatához, mint Kálvin, aki szívét adta áldozatul Istennek.⁴ Egész élete az Isten szolgálatában telik el. Alázatos eszköz, cserépedény Isten kezében, aki azzal a tartalommal akar megtelni, amit Isten Szentlelke tölt belé. Tudja azt, hogy igazán szabad csak az, aki Istennek szolgál. Mert „egyszerre szilánkokra török szét minden emberi iga — és minden hatalom ott van egyedül az Isten kezében. *Servire Deo, vera libertas!*“⁵

Végtelen hittel és bizalommal adja át magát Istennek és az ő ügyének. Sokszor és sokféle formában mondja el, hogy ő „természettől félénk és ijedős“.⁶ Legjobban szeretné a csendes, tudományos munkát.⁷ De erős hittel bizik Istenben, aki kivonja őt a magányból, mint Dávidot az ő nyája mellől⁸, küzdőtérre vonja, a mennyből veti rá hatalmas kezét⁹, hogy az ő parancsnoksága alatt harcoljon.¹⁰ Gyenge testét, lázadó akaratát Isten igájába hajtja, „mert nekünk meg kell puhulnunk, össze kell zúzódunk és törnünk — máskülönben Istennek nem fog bennünk kedve telni“.¹¹ Mikor pedig már egyszer átadta magát Istennek, nincs az a hatalom, ami tőle elszakítsa, nincs az az erő, ami az ő hitét megdöntse, nincs semmi, ami az ő Istenbe oltott, megtalált hivatását elvegye tőle. „Még hogyha az egész világegyetem összeomlanék is, a mi szilárdságunknak akkor sem volna szabad meginognia, annál kevésbbé megdőlnie“.¹² Ezért mondja róla Doumergue: „Bármennyi gyöngeséggel és hibával volt is megterhelve Kálvin, alig volt a világon ember, akinek több logika, több hév, több állhatatosság és több diadalmas rendületlenség lett volna a hitében“.¹³ Ez a rendületlen hit vonul végig egész életén. Maradék nélkül akar Istené lenni. Takargatás nélkül mutatja meg magát Istennek. Nincs semmi titka Isten előtt. Reszketve, de kegyelmében bizva nyújtja felé lánggra lobbant szívét — *egyenes* lélekkel. „Egyenesek vagyunk akkor, hogyha nincsen bennünk semmi színlelés és képmutatás, hanem olyanoknak mutatjuk magunkat kívülről, amilyenek belül vagyunk; amikor egy zúg sincsen a lelkünkben az Isten elől való elbúvársra, sőt inkább minden gondolatunkkal és érzésünkkel kitárjuk a szívünket“.¹⁴

Lehetetlen nem tisztelőjévé lenni az olyan embernek, aki nemcsak így írt, hanem így is élt és dolgozott, harcolt és épített. Ha a mai kálvinista ember csak egy keveset törődne Kálvin megismerésével, feltétlenül be kellene következnie annak, hogy *valóban kálvinista* legyen. Mert feltétlenül rabul ejti az embert az az erő és szilárdság, ami Kálvinból kiárad.

Soha nem lankadó erővel keresi Isten akaratának titkát. Fel akar jutni a

⁴ Opera XI. 100. I. Id. u. o. 161. I.

⁵ Doumergue: Kálvin jelleme, 83. I.

⁶ Opera XXI. 102. I. Id. Doumergue: i. m. 14. I.

⁷ Opera XIV. 434. I. Id. A mi örökségünk, 162. I.

⁸ Opera XXXI. 21. I. Id. u. o.

⁹ Opera XXXI. 23. I. Id. u. o.

¹⁰ Opera XIV. 434. I. Id. u. o.

¹¹ Opera XXIX. 61. I. Id. Doumergue, i. m. 35. I.

¹² Kommentár a II. Thess. II. 14. Id. u. o. 15. I.

¹³ Doumergue, i. m. 15. I.

¹⁴ Opera XXXIII. 27. I. Id. u. o. 26. I.

legmélyebb titkok legmagasabb csúcsáig. „Kálvin volt leginkább az, akinek mérésröptű s az Irás szövétnekével az örökkévalóságot is kutatni akaró lelke nem nyugodhatott bele abba, hogy e csúcsok lábainál megálljon és visszaforduljon“.¹⁵ A Szentlélektől kapott látással látja meg Isten végtelen nagyságát, abszolút szuverénitását, változhatatlan akarátát, kegyelmét és szeretetét. „Kálvin istenlátó, akit a velők oszlásáig tölt be a mindenható és szent Isten világ feletti fensége, Isten abszolút szuverénitása . . . Elváltasztott, akinek vállán Isten ügye, Isten jogának védelme, igazságának harca, az ő szent törvényében megadott örök rend megoltalmazása“.¹⁶

Kálvin Isten szolgálatába állított életét az Ige szabályozza. Az Ige uralma alatt áll. Határtalan buzgalommal, szenvedélyes szeretettel foglalkozik a Szentírással. „A hitnek épenúgy szüksége van az Igére, mint a gyümölcsnek a fa gyökerére.“¹⁷ — mondja az Institutióban. Csodálatos éleslátással látja meg a legmélyebb textusok értelmét is. Ezért lesz az ő igehirdetése mindig mély, lelket korbácsoló, Istenhez kényszerítő erő, mert sohasem ő beszél, hanem mindig az Igét szólaltatja meg. — Az Igét akarja abszolút hatalommá tenni az egyház, sőt az állam életében is. Általában azt tartja és erőteljesen hangsúlyozza, hogy az egész keresztyén életet az Igének kell kormányoznia. „Ő nemcsak maga talál életet annak világosságánál, hanem célja az, hogy világosságot árásson a sötétben tévelygők számára, s a reformációnak azt a legfőbb célját, hogy az Igét tegye teljes mértékben urrá a szíveken és emberi elméken, a legtisztábban Kálvin János valósította meg, nemcsak tanításával, hanem életével is, amiért méltó az utókor elismerésére, de amiben méltó a követésre is.“¹⁸

Bármennyire is Isten közelében él Kálvin, sőt talán épen ezért, nem világtól elvonult szerzetes, nem askéta. Örül mindennek, amit Isten az embernek öröme rendelt. Örül az Isten által teremtett világnak, keresztyén örömmel. — Doumergue egyenesen tagadja Kálvin askéta voltát. Ezt mondja róla: „Ő örül és élvez is. Csak azt az élvezetet tartja kivetni valónak, amely nincs egybekötve az Isten félelmével. De ezzel az egy megszorítással Kálvin nyomatékosan helyesel minden olyan dolgot, ami alkalmas arra, hogy felüdítse és gyönyörködtesse az embert.“¹⁹

III.

Ime egy igen kis részlet Kálvin kálvinizmusából. Milyen messze áll ettől a mai kálvinista ember kálvinizmusa! — Most már bátrabban feltehetjük a kérdést: Szabad-e a kálvinista embernek „tisztelni“ Kálvint? Szabad-e a kálvinista embernek elsikkasztani mindazt a drága meglátást, munkát és életet, amit Kálvin meglátott, dolgozott és élt? Nem kell-e hálát adni Istennek azért, hogy mi kálvinisták vagyunk és lehetünk? És nem kell-e minden kálvinista embernek úgy élni a kálvinizmust, mint azt Kálvin János élte? — Pál apostol a damaszkuszi úton látta Krisztust és nem tehetette, hogy bizonyosságot ne tegyen róla. Kálvin Jánost hívta az Isten nagy és szent szolgálatra és nem tehetette, hogy ne cselekedje alá

¹⁵ Dr. Sebestyén Jenő: A predestináció és problémái. 4. l.

¹⁶ Dr. Marton János: A prófétai elem Kálvinnál. (A mi örökségünk) 161. l.

¹⁷ Institutio, IV. 2. 31.

¹⁸ Dr. Musnai László: Kálvin János az Ige fényében (Kálvin és a kálvinizmus) 29.

¹⁹ Doumergue, i. m. 70. l.

zatos lélekkel Isten akaratát. A kálvinista ember sem teheti azt, hogy úgy-ahogy magába zárkózva, igyekezzék keresni a saját üdvösségét, hanem meg kell látnia a Krisztust, bizonyosságot kell tennie róla és alázatos lélekkel kell szolgálnia az Isten akaratát.

„Kálvinista az, akinek sorsa az Isten . . . Az igazi kálvinisták csodabogarak ebben a világban. Minden dolog, jelenség, érték és irányzat megítéléséhez csak egy mértékük van: az evangélium és Isten akarata.”²⁰ A kálvinista embert sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthatja el az Istennek szerelmétől. (Róm. 8 : 38—39.)

Ezért mondtuk, hogy a kálvinista ember pozitív és aktív keresztyén ember. Akaró ember, akinek legfőbb törekvése, hogy akarat az Isten akaratá legyen. Szent és áldott determinatio ez, amiből sohasem *akar* szabadulni. „A kálvinizmus a szabad akaratnak csak egyetlen egy formáját ismeri: *szabad az embernek önmagát megtagadva, megöldökölve, Isten szolgálatába dobnia életét, szabad küzdenie Isten akaratának uralmáért a földi élet minden viszonylatában, szabad az életével hirdetni egyedül Isten dicsőségét.*”²¹

Vágó István IV. é. hh

Könyvismertetés.

Újszászy Kálmán dr.: A falu. Útmutatás a magyar falu tanulmányozásához.

„A tudománynak a neve a legrövidebb definíciója.” Néha a definíció nem fedi az igazi, a való helyzetet, csak postulatum, amely mutat a *kellő* felé. Ez a könyv is, már a címében ezt a postulatum jellegét hordozza. Azt akarja, hogy útmutatás és segítség legyen a magyar falu tanulmányozásában; célja, hogy rámutasson arra a szembetűnő változásra, különbségre, amely a falu két arca között fennáll: s falutanulmányozás megtörténte előtt s „a vizsgált falu tanulmányozása végén éppen a tanulmányozásnak, a kutató feldolgozó munkájának a hatása következtében.”

A falutanulmányozás jogosultsága kétségtelen. Bizonyításán már túl vagyunk. „Nemzetünk újjáépítésének alapja a magyar falu és annak népe. Úgy belső értékeinél, mint számbeli súlyánál fogva az a fundamentum, amelyre nemzeti életünk épületét emelni kell. Ahhoz, hogy a falu ezt az alapvető fontosságú feladatát a magyar életben betölthesse, két dologra van szükség. Az egyik a falu ránevelése erre a feladatra, a másik a falu életének tanulmányozása. Az első a döntőbb jelentőségű, de nem történhetik meg a második nélkül. Az a nemzedék, amelyre a magyar újjáépítés munkája vár, világosan látja ezt és ennek a látás-

²⁰ Dr. Makkai Sándor: A kálvinizmus és a magyar lélek. (A mi örökségünk.) 128. l.

²¹ U. o. 127. l.

nak a hatása alatt fordul mind erősebb és erősebb fronton a falu *tanulmányozása* felé.

Ez a könyv ebben a munkában akar segíteni. Kérdések hosszú sorát foglalja magában, benne mégsem a kérdéseken van a hangsúly. A statisztika fontosságát sok helyen bizonyítja, mégsem statisztikai gyűjtő-eszköz. Ha jelleget meg akarjuk határozni, az „*útmutatás*“ fedi leginkább tartalmát — írja a könyv szerzője az Előszóban.

Feladatát a könyv abban teljesíti, hogy *rendszert és áttekinthetőséget* visz a falutanulmányozó elé tornyosuló roppant anyagba.

„A falu közösség s mint közösségnek egyaránt táplálói a természeti, emberi és transcendens tényezők. Ezeknek a tényezőknek a csoportosítása ill. a hozzájuk fűződő kérdés-komplexumnak e három nagy szempont szerint való tagolása adja a könyv felosztását. (A faluközösség élete a közösségi élet összetevő tényezőinek rajzában: I. természeti tényezők; II. az emberi tényezők; III. a transcendens tényező.) A faluközösség tárgyi néprajza és szellemi néprajza fejezet zárja be a kérdés gyűjteményt.

Az áttekinthetőségre való törekvés a kutatás anyagának önálló *rajzokba* való csoportosítását eredményezi.

A könyv azok számára készült, akik életüket falun, a falu nevelésének szolgálatában töltik, a lelkész, a tanító és a falusi intelligencia számára. De bárki használhatja, aki szereti a magyar falut. A könyv nemcsak szaktudósok számára készült. A falu tanulmányozása egyetemes magyar érdek s a könyv ezzel fog hasznos szolgálatot végezni.

Gönczi Árpád IV. é. th.

Megszégyenítő betűk.

„Aki velem nincs, ellenem van; és aki velem nem takar,
tékozol.“
Luk. 11 : 33.

*Ha a szentírást a kezembe veszem,
Egyik vagy másik során megáll a szemem :
A szemrehányó Krisztus arcát látom
S ilyenkor tettem sokszorosan bánom.*

*Ő néz rám, némán vár... ajka nem mozdul...
Bensőmben a bűnbánat vihara dúl,
S a megszégyenítő betűk összenevetnek,
Jajj! hisz' ezek élnek! megörjitenek...!*

*Titokzatos élet...! beszédes betűk!
M'ért nem tudom élni csodás életük?!
M'ért kell olyat tennem, miért szégyen éget?
M'ért nem szerethetlek Krisztusom: én téged!?*

SOHAJDA MIHÁLY III. é. lh.

LISZT FERENC.

Elindult otthonából, egyszerű gazdatiszti hajlékból, hogy palotává, csillogó gyémánkastéllá tegye a magyar zenekincset, hogy csodaként felemelje magát, nemzetét, de főképen életének hajtóerejét, drága igazgyöngyét, a csodálatos, élő zenét.

A magyar zenevilág géniusza, akit népek követelnek maguknak, akiért harcolnak milliók, akit el akarnak tőlünk szakítani, mert több külsőség jogot és kíváncsolt indokot ad erre, szívével, lelkével művészetének hatalmas lendületével kinyilatkoztatta, hogy ő, ha nyelvében nem is egészen, de lelkében igaz-vérig magyar.

A szó legszorosabb értelmében vett csodagyermek Liszt Ferenc 1811 október 21-én született Doborjánban. A gyengetestű, de csodálatos tehetségű gyermek még az abc-t nem tudja, de már kottajegyeket rajzolgat. A zenében atyja indította útra. Már 9 éves korában Pozsony és Sopron közönségének hangversenyt ad. Majd a magyar főurak támogatásával Bécsbe megy tanulmányait folytatni.

A Bécsben is ünnepelt gyermeket egy ízben szereplése jutalmául Beethoven homlokon csókolja. Ősztönző tűzként égett a nagy zenecsillag csókja az elindult üstökös homlokán.

Bécs után megkezdődik a még gyermek Liszt vándorútja városról-városra, hogy lába alá kényszerítse csodálatos művészetével úgy a kunyhók kicsinyeit, mint a paloták fejedelmeit. Minden ajtó nyitva állott előtte.

Párisban hallotta Paganinijét játszani, aki akkor volt ünnepelt zenésze Európának és elhatározta, hogy ő a zongora Paganinije lesz. Hónapokig elzárkózva tanul, hogy valóban az lehessen.

Csodálatos ember volt. Kedélyének őszinte szépségéből, őszinte vallásosságból fakadt, melyet a katolikus hit keretébe igyekezett beolvasztani. Még külsőségeiben is ragaszkodott papi méltóságához. A budapesti ferencrendi szerzetesek „confratere” volt. Egy ízben egy híres zenész meglátogatta és amint belépett, a mestert ingujjba találta. Liszt a vendég láttára mérgesen távozott. Rövid idő múlva reverendában tért vissza és már nem volt semmi baj. Mély vallásosságából fakadtak csodás erejű egyházi jellegű zenedarabjai.

Liszt csúnya ember. Nagy keze, bibircsókos arca, nagy orra volt. Mégis Európa legelőkelőbb hölgyei rajongtak érte. Nagy tehetségével, csodálatos zene-technikájával bilincselte le a nézőket. Egy hercegnő, akivel ugyan nem költettek törvényt házasságot, sokban elősegítette zeneszerzői működését.

A tehetségeket megcsodálta, olyankor felolvadt az élvezetben, de élt benne a tudás, a csillogás vágya, különösen virtuóz pályájának fénykorában.

Páris egy előkelő szalónjában Chopinnal jelent meg. Akkor Chopint még jobban ünnepelték. Irígy volt rá kissé. Mikor Chopin játszott, titokban eloltatta a gyertyákat és helyet cserélve Chopinnal, ő kezdett játszani. A darab végén ünnepelték a művészt. A gyertyafénynél még nagyobb ünneplés várt a meglepődött Lisztre.

Liszt életének legnagyobb részét külföldön töltötte el. Több ízben hazajött Magyarországra és különböző helyeken hangversenyeket adott. 1838-ban a nagy pesti árvízkor Rómában tartózkodott, mikor a veszedelem hírére meghallotta azonnal elindult, hogy hangversenyeivel pénzt szerezzen az árvízkárosultaknak. Ő a m. kir. Zeneakadémia megalapítója és annak első elnöke.

Ezután évekig Budapesten tölti a téli hónapokat. Nemes tiszta szívvel mindig segíteni akart a rászorulókon. Tudásával szolgálta a zenekultúrát és a vallási zenét.

Örökké vágyódó lelke nem maradhatott sokáig egy helyen. Vándorolt, hogy felemelhesse Európa különböző városaiban a zeneéletet. — Életének a főszakaszait Budapesten, Párisban és Weimarban töltötte el.

Bayreuthba utazott, hogy az ottani ünnepi játékok fényét emelje. Útközben tüdőgyulladást kapott. Az idős férfi már nem bírta ki e nagy betegséget. 75 éves korában halt meg 1886 július 31-én. A csodálatos lélek, a világnak hirhedt zenésze elment, de itthagyt a művészetének ragyogó kincseit, nagy szelleme alkotásait.

Mint zeneszerzőnek, legnagyobb érdeme a szimfónikus költemény megteremtése. Úttörő iránymunka volt ez, amelyet nem sokan ítéltek meg. Csapongó lelke, féktelen szabadságvágya követelte az új irány megteremtését. A szimfónikus költemény meghatározott gondolathoz kötött zene, amely leír, elmesél valamit. Leghíresebb alkotásai: 13 szimfónikus költeménye, Esztergomi mise, Szent Erzsébet legendája, Koronázási Magyar Mise, Krisztus oratóriuma.

Liszt Ferenc a mienk, nem veheti el tőlünk senki. Csodálatos munkáiban benne van a magyar iz. Vajjon Beethoven akar-e német munkát írni, mégis német volt az, mert a szív német lelket adott bele. Így van Liszt művészete. Benne van a magyar iz, kisír belőle a magyar fájdalom, magyar irány. Liszt magyar akart lenni és az is volt: „Sark csillagom — mondja — hogy Magyarországot majdan büszkén mutathasson rám.”
Sárosi János V. é. tanítónöv.

VANITY FAIR. (Egy régi naplótöredék.)

Ha egyszer nagyot akartunk alkotni, s minden tervünk az emberi gyarlóságon rombadőlni látszott, ha egyszer minden érzésünket és gondolatunkat, időnket és kényelmünket, — egy időszakra majd egész tettekre kész ifjú életünket — kitörő lelkesedéssel dobtuk oda a magunkra vállalt feladat megoldására s — kik a naív álmódó tapasztalatlanság síma, göröngytelen világában jártunk — egyszerre megdöbbenve hőköltünk vissza az ismeretlen emberi lélek könyörtelen realitásai: az irigység, a gerinctelenség, a beképzeltség, a hiúság, a nagyképűség elől, kik akkor minden színes reménységünket szertefoszolni éreztük, óh!, mi akkor, mint tudtuk gyűlölni az embereket!

Bált rendezni — diákbált, előtte műsorral, melyhez szereplők kellene, csupa kibontakozóban lévő s ezért leplezetlen lélek — kiváló alkalom arra, hogy az ember elveszítse minden illuzióját az emberi jellem nemességére vonatkozólag.

Rendeztem bált én is és tapasztaltam. Nyertem gyakorlati tanácsokat az életre és szereztem némi emberismeretet — szintén az életre.

Mert az emberi lélek, eddig szízi arcként takargatott képéről szemérmetlen nyíltsággal láttam fellebbenni a rejtegető leplet. Ifjú egyéniségek eddigi, pár megértett gondolatból, elejtett szóból, önkéntelen cselekedetből kivilágító ferdeségei helyett, most elélem tárultak a gondosabban palástolt tulajdonságok és szenvedélyek is. Az alkalom kicsalta őket. Idáig csak a pozitív jellem hiányát éreztem; a bálrendezés megpróbáltatásokkal teli néhány hete a jellemtelenség intimebb részleteiről készített könyörtelen igazságú látéletet. Ha tudtam máskor is léhaságról, köznapi értéktelenségről, nem botránkoztam meg nagyképűen. De a lélek mélységein szunnyadó hitványság és gonoszság szikráinak fellobbanása az adott nehéz helyzetben gyűlöletet ébresztett bennem.

Utólag átgondolva az egész bálrendezést, Thackeray „Vanity Fair“-jét látom valósággá válni; megszemélyesítődött emberi tulajdonságok játéka volt az egész cselekvény, ezt diktálja tapasztalatokon nevelődött képzeletem.

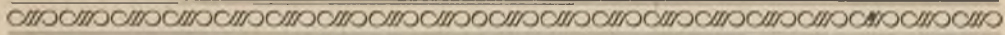
Konkrét, létező egyéniségek mindezek az árusok, kik nem szégyellték fennhangon hirdetni hitvány portékáikat.

Az első ismerős arc az *Irigység*. Régi velejárója ő minden kezdeti nehézségeknek. Radikális. Még csirájukban igyekszik a dolgokat elfojtani. Miért? Ha megkérdeznék tőle, talán maga sem tudná. Sok megadatott neki, de neki az nem elég. Ő mindenütt önmagát szeretné kiemelve látni. Eljárásának a jogosság és logikusság látszatát igyekszik adni maga és mások előtt. Ha racionalizmusa röpké pillanatokra némi üdvös érzésnek helyet találna juttatni lelkében, sürgősen kiöli ezeket az ellágyulásokat magából. Az irigység makacs jellemvonás. Megbénítja az az akaratot a jóra. Helytelen volta benne él az öntudatban, de tenni ellene tehetetlen.

Valahogy leküzdöttük az Irigységet és sietve tovább haladunk. Sok dolgunk van. Azaz csak haladnánk. Meri jólismert hangok vétőt rebegnek. Csak alázatosan, szolgálalkúen. Szólójuk mindig a jobboldal híve. Érdekből. De mindig ellenzéki hangokat penget. Léte függ ettől. Magatartása inferioritásának tudatából táplálkozik. Van természetes esze, de intelligenciája kevés ahhoz, hogy vezető szerepet vigyen. Lenézik. S ő kétségbeesetten igyekszik szerepelni, a közfigyelmet magára irányítani. Kinek is nevezzük tulajdonképpen? Talán az *Alantas Becsvágya* körülírással lehetne jellemét definiálni.

Folyik tovább a bálrendezés. De egy szerencsétlen alak, a *Gerinctelenség* minduntalan felborítja terveinket. Nem kimondottan rosszérzelmű, hiszen még a szilárd akarat is hiányzik belőle ahhoz, hogy következetesen ártani tuojon. Mint barát rejti magában a több veszélyt, állhatatlanságával, megbízhatatlan magatartásával. Az ellenfél támadásait ki lehet számítani és védekezni lehet ellene, de a szövetséges részéről ért, talán nem is tudatos kellemetlenségekkel szemben védtelenek vagyunk.

Most újra közismert tulajdonságok lármázzák magukra a figyelmet. Ok a *Beképzelttség*. Két változatban. Egy jellemtestvérpár. Öntelt arckifejezésük egyugyanazon lelki tartalom vetülete. Csak az egyik primitívebb. Kevésbé óvatos,

ezért lépten-nyomon elárulja magát. Már jóelőre hirdeti kiváló képességeit, sok irányú használhatóságát. Dühös megjegyzéseket tesznek rá, nevetnek rajta, de ő nem hall. Elkábította önnevének szerelmes jóhangzása. Fél világot adna, vagy ugyanannyit rombadöntene csak azért, hogy neve egy nyomorult papiroson ki legyen nyomtatva. Szellemi atyjafia az intelligensebb Beképzelt. Tehetségesebb, mint a másik. Produkálni is tud. Épp ez okból nem érzi szükségesnek, hogy megformulázza, szavakba öntse erényeit. De minden nyugodt, öntudatos mozdulatával világosan önmaga felé mutat. Láthatja őt és látnia is kell mindenkinek, akinek csak szeme van. Nem szól, de minden idegszálával figyel, hogy mikor jön hát a megbízás az őt kétségtelenül megillető főszerepre. És ha kisebb jön, ha más jön, megrökönyödötten emeli fel tiltakozó szavát. Nincs többé egy csepp szerénység se, bőven ontja vélt tehetségének minden részletét.

Már egyenesben érezzük magunkat, mikor valóságos forradalom üti fel a fejét és fenyeget mindent elsöpréssel. A logikátlan és kritikátlan *Lázadó Düh* beszél. Nem kér, nem egyezkedik. Harsogva követeli képzelt jogait. Alkalmat nem kell keresnie, mindenütt játszva lel sérelmes eseteket a maga számára. Biztos alapokra épít, háta mögött érzi az örök elégedetlenek örök tömegét. Sohasem a maga nevében beszél; mindig a szerencsétlen elnyomottak ajkára adja kívánságait.

Nem is visznek szerepet a nagy Vásárban. Mindannyian rokon jellemek. Jellegzetességük egy személyben és egy tulajdonságban fejezhető ki: *Hiúság*. Diákfiúkban is vannak cseppek ebből a lelki tartalomból, de a kiragadott diák-leánytípusnak, Neki, lényege, lényének gondolat- és cselekvésformáló ereje ez a fogalom: hiúság. Amazokban is ott lappang, de meglehetősen passzív szerepet játszik. Inkább érzés, mint tetterő. De itt serény aktivitássá bontakozik ki és küzd a nők veszedelmes fegyvereivel. Nincs orvosság ellene, csak a közöny, azzal szemben tehetetlen.

— Ti szomorú hajtásai az emberi jellemnek, nem kutattalak én benneteket erőszakkal, belegázolva tulajdonságaitok egyéniségébe. Önmagatok ábrázoltátok önként, hivalkodva magatokat!

— De hála Istennek, volt alkalom más valakit is látni. Egy lenézett, észrevétlen senki, a *Szerénység*, vagy *Önzetlenség* — nem is tudom, milyen névvel illessem — csöndben, feltűnés nélkül, de kitartó szorgalommal buzgólkodott az ügyért, amely neki tulajdonképpen nem is ügye. Minden önző cél, minden egyéni érdek nélkül. Örömmel, alázattal teljesített minden parancsot. Még köszönetet sem kapott értük. Akkor sem, azóta sem.

— Szégyenkezve gondolok az ő nevére és publikánusi alázatára. Szeretnék olyan lenni, mint ez az észrevétlen senki

— S mikor már minden akadály lerombolva látszott lenni, síma, mosolygó arccal jött a diadalt kissé megkeseríteni a *Nagyképűség*. Jól ismeri a fájó pontokat és fájdalmat okozott volna neki néhány túsúrást nem ejteni oda. Barátságos szavak leple alatt kritizálni és boldogan lesni a méreg hatását.

... És mikor minden színes reményünk szertefoszolni látszott, Szerény Önzetlenség és hangyaszorgalmú társai észrevétlenül felépítették a bált teljes egérszében és teljes sikerében.

Az idő megszépítő emlékezete eloszlatta gyűlöletemet, mit akkor az emberek iránt éreztem, a sikerteljes végmozzanat megédésítette keserűségemet, de tapasztalataimat nem feledtem.

— Akik az Ifjú Lélek Vásárának őrei, ne ollogassák a cigaretta tüzet és ne torolják meg barátságtalan szigorral minden ártatlan diákszórakozást — úgyis elhagyják őket érettebb ésszel — hanem tekintsenek kissé élesebben a betakart arcokba, sok érdekes dolgot fognak észrevenni. „Na talán nem is olyan veszélyes dolog; ifjú lélek, pillanatnyi keserűség látta rémei“ — mondják. Pedig sokszor — közvetve bár — esetleg elősegítik a fölemlített lelki vonásokat, mik, hiszem, egykor életirányító — hitványan irányító egyéniségekké lesznek.

Nagy Endre VIII. o. t.

CSÖRREN AZ ABLAK...

*Álmatlan, szörnyű éjszakákon,
fetrengve lázban:
sárban, vérben,
könnyekkel vegyült verejtékben,
hallgatózom.*

Csörren az ablak...

*Szellemek jönnek,
megragadnak,
kínoznak, vernek,
letepernek,
kezükre folyik lázas vérem,
jajgat a kínom, a szenvedésem.*

*Kacagnak rajtam,
a szemem nézik,
kiszúrják százszor,
szívem kitépik,
tüzes kezük marja a testem:
magam kerestem,
magam kerestem.*

*Álmatlan, szörnyű éjszakákon
neved kiáltom,
ha csörren az ablak.
Könnyes szemekkel megtagadlak.
Tagadó szájjal megsiratlak.*

VÁGÓ ISTVÁN.

IV. é. th.

Útravaló nélküli Ifjúság ne félj, lesz útravalód!

Kedves Testvéreim!

Amióta a világ fennáll, az emberek sok mindenféle utakon indultak el, hogy a maguk elé kitűzött célt elérhessék. Sokan eltévesztik azonban a célra vezető egyenes utat és a járatlan göröngyös útra tévednek, nem törődve azzal, hogy a maga elé tűzött élelcélt bűnös úton érik-e el, mert azt tartják, hogy a cél szentesíti az eszközt. Az aztán a végzetes baj, hogy hiányzik különösen az ifjú életéből az a delejesség, az a mágnes tű, amely mindig a helyes irányt mutatná, az élet útját taposó, jövőnélküli ifjú sereg előtt. A vándor aki hosszú útra indul, útravalót visz magával, lelke előtt ott lebeg az a cél amit törhetetlen hittel és erős akarattal el akar érní. Az emberi élet hasonlít egy ilyen vándor útjához, amely utat mindenkinek meg kell tenni, csak az a kérdés, hogy viszünk-e magunkkal erre a hosszú útra elegendő útravalót, annyi lelkikincset, amennyi ezen a megfutandó életúton elegendőnek bizonyul.

Mai beszámolómnak nem az a célja, hogy rámutassak azokra a hibákra, amelyek itt mindnyájunkat terhelnek, hanem a sárospataki népfőiskola tanfolyamáról magammal hozott útravalóból mindnyájunknak, de különösen az ifjúságnak szeretnék átadni valamennyit, hogy ezekkel rámutassak azokra az eszközökre, amelyek által a bűn útjára tévedt ifjúságot vissza lehet vezetni a Krisztushoz.

Kedves Testvéreim! Üzenetet hoztam számotokra Sárospatakról a mi szellemi táplálékaink gazdag konyhájáról. A vezetők azt üzenik néktek, hogy úgy neveljétek gyermekeiteket, az ifjúságot úgy vezessétek, hogy romlatlan lélekkel fussa meg az élet útját, mert ha annak a kis lelkes gárdának amit a magyar ugar küld el nekünk tiszta lesz a lelke, acélos a karja, törhetetlen a jelleme, akkor hisszük, hogy az ő munkájukon keresztül szebb lesz a magyar élet, boldogabb lesz a magyar feltámadás. Egyházunk hatóságai és vezetői, a Főiskola falubarátjai nem kímélve sem anyagi áldozatot, sem drága idejüket hintették a megmunkálatlan Bodrog, Sajó és Hernádmenti humuszba az ismeretek magvait bízva abban, hogy e talajból még rekordtermést várhatnak. Tudjuk azt, hogy emint a rosszul megművelt föld csak gazt terem, úgy az elhanyagolt és az ifjúkorban műveletlenül hagyott lélek is egész életen keresztül a legromlottabb és a leghitványabb gyümölcsöket termi meg. Gyűlölködni, lesülyedni, egymást bántani, meggyalázni, ehhez nem ért a világon senki úgy, mint a magyar! Sok századon keresztül alig tettek valamit azért, hogy az ifjúság lelkét nemesebbé tegyék. S ma amikor egyes helyekről elindul egy-egy kicsiny csapat, hogy útjukból kiírtsák a gyomot nagyon sok nehézséggel és akadállyal kell megküzdeniök. Egy-egy országos ifjúsági konferencia, vagy körzeti vezetőtanfolyam, melyeknek letén jóvoltából már többször résztvevője voltam mind a magyar lelki mezőnek termékenyebbé és nemesebbétételét munkálja. A legutóbbi sárospataki népfőiskolai tanfolyam is céljául ennek a munkának a megvalósítását tűzte ki, amikor megnyitotta nemcsak a Kollégium, hanem szerető szívek kapuit is a magyar falu legátusainak befogadására, hogy lassanként ledöntsék azt a válaszfalat, ami eddig elzárta a találkozást s elvágta a kölcsönös megértés fonálát a magyar falu és

magyar város, a főiskolát végzett és a 4—6 elemít járt falusi ifjúság között. Azért történt ez így, hogy ezután azok, akik csak ellenséget láttak egymásban, ezután mint testvérek találkozzanak és közös erővel vegyék fel a harcot, erkölcsi, lelki és nemzeti életünk újjáépítésében. Ha a magyar munkaerő, a magyar kemény akarat, kitartó munkával a világ legacélosabb buzáját tudja kitermelni a magyar rőgekből, ha bércein termett szőlőfürtjeiből a legjobb bort tudja kipréselni, miért ne lehetne a magyar ifjúságból tiszta nemes lelket hordozó, világszerte híres ifjúságot nevelni? A Népfőiskola tizeneteként tolmácsolom nektek a továbbiakat is: Rombolj, gyomlálj és plántálj! Romboljátok le a gyűlölet és irigység válaszfalait, mert csak közös összefogás után remélhetitek családokat, községeket és hazákat felvirulását. Szülők és vezetők gyomláljátok ki gyermekeitiek és gondjaitokrabizottak szivéből és lelkéből az önzésnek, hitetlenségnek és nagyravágyásnak csiréit s plántáljátok helyébe a tisztalelkűség, igaz szeretet, Isten, haza, egyház s emberszeretet magvait, hogy legyünk ismét épek, erősek és egészségesek, mint 1000 évvel ezelőtt. Ha imára kulcsolt kézzel tudunk dolgozni ifjaink között a szebb jövőért, akkor eljön mi közénk is az Isten országa. Testvéreim! Ha ez az üzenet meghallgatásra és követésre talál, akkor egy dolgozni és becsülettel élni akaró ifjúság ragyogó hajnala derül fel a sötét magyar éjszakából. Ti pedig ifjak, akikre vár ez a nagy feladat, ezen az uton induljatok el s ha a pataki főiskola vezetőségének általam hozzátok intézett üzenete szellemében haladtok az élet útján, akkor ne félj magyar ifjúság, mert így lesz elég útravalód.

(Elmondotta: Baski József gazdaifjú a vilmányi KIE. csatlakozási tüneményén a gyülekezeti és 5 község résztvevő ifjúsága előtt 1936. III. 15-én.)

KEDVES OLVASÓINK!

Az Ifj. Közlöny által rendezett bálra a következők fizettek felül, amelyeket hálás köszönettel nyugtáztunk:

Dr. Mátyás Ernő 5, Novák Sándor 3, dr. Trócsányi József 3, Kazinczy Gábor 5, Harsányi Gyula 7, Princez D. 5, Borbás Z. 10, Vitkay Bertalan 2, Hodossy Béla 2, Halász Dénes 1, Kósa Sándor 1'60 P.

1936 március 20-ig lapunkra a következő előfizetések érkeztek be. Amidőn ezeket nyugtázzuk arra kérjük a hátralékos előfizetőinket, hogy a csekély előfizetési díjat mielőbb szíveskedjenek beküldeni:

10 pengőt fizettek: Dr. Szabó Sándor, Kistaludy László.

5 pengőt fizettek: Farkas István püspök, dr. Piskoty Ferenc, dr. Nemes Bertalan, Fungor Béla, V. Vitányi Dezső, dr. Ruzs László.

4 pengőt fizettek: Papp András, Takács Mihály, dr. Szabó Imre, Székely Gyula, dr. Várady Sándor, Nádházy Bertalan, dr. Újszászy Kálmán, dr. Újszászy László, Janka Károly.

3 pengőt fizettek: Farkasfalvi Farkas Géza, Balsai Bertalan, Danyi József, Rác Ilonka, Nagy Lajos, Ohnig Vilmos, Csabai István, dr. Szücs Lajos, dr. Phillipp Ernő, Baksa Lajos, Mezőssy László, Tóth Kálmán, Bóna Lajos, Veres Győző, dr. Nagy Béla, Kiséry Béla, Zsoldos Benő, dr. Maholányi László, Szilágyi László. Kósa Szabó Pál, Móricz Zsigmond, Fekete István, Sarkadi Ferenc, Palóczy Cinke István, Tatár Balázs, Sipos József, Vitányi Jolán, Pósa Péter, Baczó Balázs, Fodor Gábor, Andrásy Ferenc, Vargha Tivadar, Berzeviczy Andor, Pál Lajos, Kéler Margit, Nagy Lajos, Rácz Endre, dr. Kiss László, Lenkey Gyula, Hubay Barna, Szüts Ernő, dr. vitéz Bona Miklós, Kunstedter Előfizető Iroda, özv. dr. Batta Istvánné, Benkő Béla, Boros Adolf, Csontos József, Darányi Lajos, Dávid Zoltán, Dobozy István, Ecsedy Lajos, Halász Dénes, Hallgató Sándor, Hazay Béla, dr. Harsányi István, dr. Idrányi László, dr. Jakob Károly, Irsa Tibor, dr. Jakó János, dr. Katona Géza, Kiss Elek, dr. Kiss Sándor, dr. Kondor Miksa, Kókai Kun Dániel, Kósa Sándor, dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, Mészáros Lajos, Novák Sándor, Rác Miklós, dr. Szabó Gyula, Szabó Gyula, dr. Szabó Zoltán, Szalay Róbert, Szilágyi Benő, id. Szepessy István, Szücs István, Tárcezy Árpád, dr. Trócsányi József, dr. Urbán Barnabás, Várszély Béla, Vitek Ferenc, dr. Zsíros József, Hegyi József, Joó Lajos, Frenczel Béla, Molnár Pál, Fazekas S., Szathmáry Ferenc, Kovács György, Tárcezy Sándorné.

2 pengőt fizettek: Újváry Dezső, Varga János, Lázár Károly.

150 pengő fizettek: Kovács József, Bíró Lajos: dr. Kussbach Ferenc, dr. Szilva Endre, Bárány Ottó, Bíró Lajos, Baksy István, Bálint József, Boda Béla, dr. Fischer Fülöp, dr. Fisch Ignác, dr. Izsó Bertalan, Konez Ferenc, Mészáros Bálint, dr. Miskey István, Müller Ferenc, Némedy Gyula, Neumann Mór, Nyitray Lajos, Orbán István, Spitz Pál, Szabó Károly, Zana István, Szirbik Ferenc, Végh Józsefné, néhai Hallgató János.

1 pengőt fizetett: Kocsis János.

KIADÓHIVATAL.

HIREINK

Szabó István

hernádszentandrás nyugalmazott igazgató-tanító, dr. Szabó Zoltán theologiai tanár édesatyja Abaujszántón március 10-én haza-

tért teremtő Urához. 42 éves munkálkodása alatt főiskolánkba a tanítványok hosszú sorát küldötte, akik közül egyesek a theologiai tanárságig jutottak. A temetési szertartást az elhunyt egyik tanítványa, dr. Zsiros József theol. tanár végezte. A hűséges munka után hazatért Szabó István szeretteit vigasztalja az a tudat, hogy az Isten hajlékába megérkezni úgyis végső célja az embernek. — Neki megadatott a munkás élet öröme és a hazatérés boldog tudata.

Március 15-én reggel az egész ifjúság részt vett a városi templomban tartott istentiszteleten. Az igét Koncz Sándor főiskolai szénior hirdette Róm. 9 : 8 alapján. A szokásos ünnepély délután 3 órakor volt a Mudrány-teremben. Az ünnepi beszédet Hegyi József gimn. tanár mondta. A gimnáziumi vegyeskar és a Kórus énekszámai, továbbá Bertha Zoltán teológus és Istók Miklós szavaltai egészítették ki az ünnepély műsorát. Utána katonás menetben a Kossuth-émléktábla elé vonult az ifjúság, ahol Gönczy Árpád teológus-elnök emlékezett meg a nagy pataki diákról. Végül a teológia, a gimnázium diáksága és a leventék díszmenetben léptek el a világháborúban elesett pataki diákok emléktáblája előtt.

A zsidómisszióról tartott előadást az Imateremben március 18-án Doktor K. Hoffmann amerikai titkár. Előadását, amelyet Szabó Gyula gimn. tanár tolmácsolt, szép számú közönség hallgatta meg. Knight György a budapesti skót misszió lelkésze a teológus ifjúság előtt a zsidó és a keresztyén vallás kapcsolatáról beszélt.

Varga József budapesti tanítóképzőintézeti tanár február 23-án két előadást tartott a faluszemináristák számára.

Hugo Mietl teológiánk ezidei stipendiumos német diákja március 2-án visszatért hazájába.

Úrvacsorával élt március 1-én a főiskola tanári kara és ifjúsága. Az istentiszteleten dr. Fónyad Dezső prédikált, Morvay István ágendázott.

Lelkésztanítói tanfolyam nyílik ez év szeptemberétől Sárospatakon. A IV. évet végzett teológusok különbözeti vizsga tétele után kötelesek beiratkozni a tanítóképző V-ik évfolyamára és ott egy év alatt oklevelet szerezni. Felmentést nyernek azok, akik külföldi tanulmányútra vagy tanári pályára mennek és akik zenei hallás hiánya miatt nem képesek elvégezni a tanfolyamot.

Egyetemi istentiszteletet tartott dr. Zsíros József teológiai tanár Debrecenben, március 22-én.

A cserediákakció során Pataky László debreceni teológus két hétig Teológiánkon tartózkodott. Helyette Dabóczi István IV. é. teológus volt Debrecenben.

Gyermeknyaraltatás. Dobó László segédlelkész ismertette a budapesti teológusok által kezdeményezett gyermeknyaraltatási akciót, mely abból áll, hogy a főváros nyomortanyáin élő gyermekek közül minél többnek az egészségesebb vidéki környezetben való tartózkodást teszi lehetővé. A pataki teológia is bekapcsolódott e munkába s a húsvéti legáció alkalmával a legátusok érdeklődtek az iránt, hogy mely református családok fogadnának magukhoz a nyári vakáció idejére e szegény gyermekek közül.

Zsíros József dr. egyetemi magántanár a II. szemeszterben előadásokat tart a debreceni Tisza István Tudományegyetem teológiai fakultásán.

Új lelkészek. Tóth Lajost, főiskolánk volt széniorát, az Ifjúsági Közlöny volt szerkesztőjét Vizsoly, Balázs Csaba sátoraljaúj helyi segédlelkészt pedig Bodrogolaszi választotta meg lelképásztornának. Munkájukat kísérje Isten áldása!

Nagy Emil nyug. miniszter meglátogatta főiskolánkat. Az illusztris vendég nagy érdeklődéssel tekintette meg a Nagykönyvtár unikumait.

Dr. Harsányi Györgyöt, főiskolánk volt növendékét az Egyetemes Konvent konventi titkárrá nevezte ki. Gratulálunk.

Gályarab reliefre hirdetett pályázatot a főiskola. A beérkezett négy model közül a bizottság **Dabóczi Mihály** alkotása mellett döntött.

Az alsözempléni református lelkészek feleségei jól sikerült konferenciát rendeztek márcus 30-án a főiskola tanácstermében.

Lelkészképzés a református Magyarországon címmel a Leipzigben megjelenő Evangelische Diaspora-ban Bucsay Mihály dr. meleg hangon ismerteti mind a négy teológia multját és jelenét.

A húsvéti vakáció a gimnáziumban és a teológián április 4-től 19-ig tartott.

Szegény diákok internátusi és konvik-tusi díjainak fedezésére szolgál a Sine Mora alap, melyet önkéntes adományokból tettek össze egyházkerületünk egyházi és világi férfiai. A Sine Mora alapból valamint az egyházkerület adományából március hó folyamán sok jótéteményt osztott ki a teol. kar.

Szabó Zoltán dr. a Magyar Református Külmissziói Szövetség országos konferenciáján április 4 én előadást tartott, teológusok a külmisszió szolgálatában címmel.

A Hittanhallgatók Egyletében az utóbbi időben előadást tartottak **dr. Komjáthy Aladár** (A gyülekezet és lelkipásztor), **Szabó Aladár** (A gödöllői gyülekezet) és **dr. Révész Menyhért** sárospataki orvos (Betegség, mint hitforrás). Ez utóbbi terjedelmesebb előadást az Egylet kiadja. A füzet ára 20 fillér lesz. A nagyerejű bizonyágtévő előadást lelkipásztorok és gyülekezeti tagok épüléssel olvashatják és a lelki-gondozói és kórházmissziói munkában felhasználhatják.

Tehetségkutató önképzőköri gyűlés volt március 29-én az imateremben. A nagyszámú közönség fokozott érdeklődéssel és tetszésnyilvánítással járult hozzá a minden egyes pontban kitűnően szereplők „sikerélményéhez.”

A húsvéti elekción Gönczy Árpád IV. é. hh. lett az első diák, aki Miskolcra ment legációba. Az ünnepek további sorrendje így alakult: Diósgyőr, Putnok, Ózd.

A faluszeminárium tavaszi kiszállásai március 7-8-9 napjain voltak a Hegyköz és Bodrogköz falvaiba.

Henry A. Procter őrnagy, az angol alsóház tagja és útítársa John Hindley Walker, Léderer Lajos, Nagy Emil ny. igazságügyminiszter és Papp Schmidt Ernő — a Revíziós Liga kiküldötte — kíséretében, husvéthétfőn este Sárospatakra érkeztek meglátogatni a nagymultú iskolavárost. Az állomáson a főiskola és a város nevében Novák Sándor köz-igazgató fogadta vendégeinket és meleg szavakkal tolmácsolta a város vendégszeretetét. Procter őrnagy feleletében — melyet

Szabó Gyula, angol internátusi igazgató tolmácsolt — kijelentette, hogy ha csak Angliától függne, már régen megtörtént volna a revízió. Előkelő és neves vendégeink másnap délután gazdag emlékekkel távoztak Sárospatakról.

Csendesnap volt a gimnáziumban febr. 29-én. A diákszociális munka kiváló vezetői: dr. Fonyad Dezső konventi lelkész, Morvay István, Magyar Lajos lelkészek ismertették az ifjúsággal a protestantizmus mai helyzetét és időszerű problémáit, míg Bolemányi Margit a leányok számára tartott tanulságos előadásokat. A gondolatokban gazdag csendesnapot úrvacsoraosztás fejezte be, melyen mind tanári testület, mind az ifjúság résztvett.

Megjelent „Abesszinia és egyéb missziói tanulmányok” cím alatt a Református Külmissziói Szemle IV. kötete, 48 oldalon, a Magyar Református Külmissziói Szövetség kiadásában. Mint címe is mutatja, főként az érdeklődés középpontjában álló Abessziniával foglalkozik missziói szempontból. Nagy érdeklődésre tarthat számot a mohamedánok vallási propagandáját tárgyaló cikk. A csinos kiállítású könyvecskében megjelent hat tanulmány a misszió legérdekesebb kérdéseivel foglalkozik. Ára mindössze 60 fillér. Megrendelhető a kiadó címén: Budapest, IX., Kálvin-tér 8. II. 17.

A debreceni Nemzeti KIE Konferencia Emlékkönyve, 1936 február 15-én jelenik meg. Aki ez időpontig előfizet, az kedvezményesen 60 fillérért kapja, a megjelenés után a könyv ára 80 fillér lesz. Előfizetni lehet csekken, amelyre rá kell írni: „Debreceni KIE 31.045”, vagy postautalványon, így azonban 70 fillért kell küldeni, mert a portó nagyobb. A megrendelést, KIE Debrecen, Piac utca 36. szám alá kell küldeni.

Kiadóhivatali főnök: Czegle Imre.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.